

KAINA:

Metams 10 r., pusmečiui 5 r.
20 k., 3 mėnesiams 2 r. 70
kap., 1 mėnesiui 95 k.

UŽSIENIŠKŲ

metams 15 r.; 6 mėnesiams
(pusmečiui) 8 r.; 3 mėne-
siams 4 r.

Adreso keitimas — 50 kap.

SKELBIMAI:

Pošto siūlė (4 skilys prie
teksto) 90 k., po teksto 40 k.

Lietuvių Balsas

Darbo ieškantiems: eile
20k. — Giminių ieškantiems
eilė po teksto 20 k.

REDAKCIJOS adresas: Vo-
ronežas, Ostrožskaja g.,
namai Miufke, but. kun. J
Jasenakio.

ADMINISTRACIJOS adr:
Staro-Gumennaja ul., № 6, domo
Benevintinova.

REDAKCIJA visais reika-
lais prima kasdien, be se-
kmadienių, nuo 12 v. dieną
ligi 4 val. vakare.

Skyrium numeris 20 kap.

Metai III.

Voronežas, 1917 m., lapkričio 17 d.

№ 63 (182).

Nuo Redakcijos.

Šiuo pranešame Gerb. Skaityto-
jams, kad „Liet. Balsas“ leidimas bu-
vo sutrūkinytas dėl evakuavimo „Liet.
spadstuvės“ iš Petrapilio į Voronežą,
kuris ilgai užtruko.

Dabar susitvarkius spaustuvei vėl
leisime kaip leide. Bet tuo tarpu
„Liet. Balsas“ eis kartą į savaitę.

Kam brangus „Liet. Balsas“ ple-
tojimas kviečiame padėti mums,
mūsų darbą. Labai esame reikalingi
pagalbos skatiku ir laikraščio plati-
nimui.

Red. adresas. Воронежъ, Остро-
гожская ул., д. Миуфке, кв. кун. Ю.
Ясенкаго.

Administracijos adresas: Воро-
нежъ, Старо-Гуменная ул., № 6, д.
Бенеvитинова.

Nuo „L. Balsas“ leidėjų.

Nuo pat pradžios iki šių metų
pavasario „Lietuvių Balsas“ buvo
leidžiamas paties vieno leidėjo atsak-
omybe ir lėšomis. Gegužės mėnesį
š. m., del kainų pakilimo vienas
pats išlaikyti negalėdamas, užleido
laikraštį būreliui pajininkų, kurie rū-
pinosi tolimesniu „L. Balsas“ liki-
mu. Dabar, pradėdami vėl leisti po
ilgokos del tam tikrų priežasčių per-
traukos, žinome, kad imamės sun-
kią naštą, nuo kurios negalime te-
čiau atsakyti. Norime ją nešti iki
pat galo. Suprantame gerai, kad
vienį patys šio darbo neatliksime, jei
mūsų visuomenė nepadės. Iki šiol
neklabename del lėšų į platesnės vi-
suomenės duris, bet dabar priversti
esam tą daryti. Šiuo metu laikraščio
leidimas negirdėtai pabrango: vien
jo spausdinimas penkis kartus pa-
didėjo, neskaitant kitų administracijos
ir redakcijos išlaidų. Todel kreipia-
mės į visus tuos, kurie mato „Lie-
tuvų Balsas“ reikalingumą, ir kviečia-
me talkon—prisidėti savo skatiku.

Voronežas, lapkričio 16 d.

Artinantis 1915 me-
tais vokiečiams į Vil-
naujoje vietoj. nių, nemažas lietuvių
skaičius, ypač visokios
įstaigos, ėmė kraustyti, kaip žinoma, į
Rusijos gilumą. Netrukus vokiečiai užė-
mė visą Lietuvą, ir atsidarę svetimam
krašte lietuviai nebeteko laikraščių, to
svarbaus veiksnio šių laikų kultūros
gyvenime. Todel būtina reikalingas
buvo svetur naujas viešasis žodis, ku-
ris jungtų visus išsiblaškiusius po pla-
čiąją Rusiją lietuvius į vieną didelę šei-
mą, kuris ramintų juos varguose ir gai-
vintų jų širdyse viltį susilaukti šviese-
snės ateities, ne visiems matomos pro-
gaisrų dūmus, pro ašarų upelius. Tam
reikalui ir buvo tuojau įsteigtas Petra-
pily „Lietuvių Balsas“, kuris ištikimai
tarnavo mūsų visuomenei per dvejus
metus, šaukdamas visus į vienybę ben-
dram darbui dirbti, budriai sekdamas

visą pabėgėlių gyvenimą, gyvai atsi-
liepdamas ir nušviesdamas įvairiausių
šių dienų atsitikimus.

Per tą visą laiką „Lietuvių Balsas“
nuolat stovėjo tautos reikalo sargyboj,
pirmiausia keldamas ir karščiausiai gin-
damas Lietuvos nepriklausomybės idėją,
kuri dabar vis labiau ir labiau leidžia
šaknis mūsų tautos samonei ir yra pri-
pažįstama beveik visų lietuvių visuo-
menės dalių, ne tik šioj, bet ir anoj
fronto pusėj, Amerikoje ir visur, kur
daugiau susisipietusių ir susipratusių
gyvena lietuvių. Tai rodo kad ir Vil-
niaus ir 2-ji Stokholmo Konferencijos.
Ta didi laisvės idėja nuolat gauna dau-
giau šalininkų ir gynėjų. Paskutiniiais
laikais matome ją ginant ir tuos, kurie
pirma šiaip ar taip jai didelio pritarimo
ir užjautos nerodė.

Žinome, kaip esame ištroškę savo
krašto, savo namiškių, kaip godžiai
gaudom kiekvieną žinėlę iš vakarų. Ir
čia „Lietuvių Balsas“ nemažiausia pa-
tarnavo lietuvių visuomenei: turėdamas
daugiausia ryšių su užsienio atskirais
žmonėmis ir įstaigomis, greičiau galė-
davo gauti iš gintojo krašto žinių, nors
ir perėjusių per kelius cenzūrų kos-
tus, ir jas paskelbti savo skaitytojams.

Užmezgę ryšius su įvairių-įvairiau-
siomis organizacijomis, įsigyvenę Pe-
trapily, manėme galėsia jau ten išgy-
venti iki nustos šėlusios karo audros,
iki neatsivers durtuvų siena ir mes visi
pabėgėliai drauge pagrišime namo. Bet
kitaip buvo lemta — gavome keltis ir
iš Petrapilio. Keliantis pasirinkome vie-
tą, kur daugiausia susitelkę gyvena mu-
są šviesuomenės ir kurią šiandien dra-
siai galima didžiausiu pabėgėlių švieti-
mo židiniu pavadinti. Čia dvi M. Yčo
gimnazijos, „Saulės“ draugijos moky-
tojų kursai su kitomis savo mokyklo-
mis, čia Vilkaviškio gimnazija, čia ir
aukščiausia lietuvių mokslo įstaiga —
pirmas Lietuvių Mokytojų Institutas,
C. K. kultūros bei švietimo sekcijos
laikomas, čia pats Lietuvių Draugijos
Centro Komitetas su savo įstaigomis
atsikėlęs. Aplink šias visas įstaigas su-
sispietė nemaža mūsų inteligentų ir
toks didelis mokinių būrys, kokio ne-
turėjo prieš karą joks Lietuvos mie-
stas. Aišku, kad keliant „Liet. Balsą“
iš Petrapilio, niekur kitur, kaip tik į
Voronežą tegalėjome kelti. Iš čia tat
jis lankys skaitytojus, kurie tiek jo pa-
silgę laukia.

Pradėdami leisti „Liet. Balsą“ Vo-
roneže manome, kad jis iš čia eis jau
ligi karo galo, kad visuomenė, kuriai
jis tarnauja, neatsisakys jo remti, kad
jis nesiliaus skelbęs mūsų idealų ligi
tos dienos, kada jį galės pavaduoti ki-
tos rūšies spaudos žodis, žodis tvirtas
ir galingas, kuris prabilis į mus, tiki-
mės, jau iš laisvos ir nepriklausomos
mūsų tėvynės.

II-ji Lietuvių Konferencija Stokholme.

Spaliu 18—20 d. Stokholme (Šve-
duose) įvyko II-ji Lietuvių Konferencija.
Joje dalyvavo atstovai: 1) Iš Didžio-
sios Lietuvos; 2) Rusijos lietuvių: a)
Lietuvių Draugijos nukentėjusiems del
karo šelpti Centro Komiteto, b) Vyk-
damosios Rusijos Lietuvių Seimo Ko-
misijos (Petrapilyje) c) Lietuvių Kari-
ninkų Sąjungos Centro Komiteto. d)
Tautos Pažangos Partijos, e) Demokra-
tines Tautos Laisvės Santaros Partijos,
f) Lietuvos Socialistų-liaudininkų-de-
mokratų Partijos; 3) Amerikos Jungti-
nių Valsčių lietuvių: a) Amerikos Lie-
tuvų Centralinio Komiteto. b) Tauti-

ninkų Demokratų Partijos; 4) Šveica-
rijos lietuvių organizacijų; 5) Danijos
ir Švedijos organizacijų.

Pirmą kart nuo karo pradžios mums
ir atstovams iš Didžiosios Lietuvos te-
ko taip plačiai pasinformuoti išsipasa-
koti, pirmą kart teko patirti kaip ten
Lietuvoje tikrai esama. Tie atstovai
kaip tik turėjo progos pranešti ne tik
iš vienos kurios vietos žinių, bet iš vi-
sos Lietuvos, kadangi jie buvo Vilniu-
je laike lietuvių suvažiavimo, iš vietos
atstovų, visa patyrę. Čia ne tik suži-
nota, kaip dabar Lietuvoje žmonės gy-
vena, bet ir susitarta del pačios Lietu-
vos ateities, sutarta iš įvairių Lietuvos
viettų suvažiavusių, ko reikia mums lai-
kytis ir ko reikalauti.

Lietuva netik karo apystovų nutrypta,
nuniokiota, bet ir del savo ateities
priešų išvisur apstota. Tikoja jos kai-
mynai užgrobti, tikoja lenkai, vokiečiai,
tikoja atgal atsiimti rusai.

Bet lietuviai šiandien kovoja prieš
tas visas priešų pastangas ir drąsiai,
atvirai, reikalauja liuosybės patiems
spręsti savo likimą, patiems kurti
savo Valstiją. Jie su paniekinimu at-
meta tą pessimistų, savę negerbiančių
ir negerbiančių savo Tėvynės nuo-
monę, savystovę Lietuvą pati viena
išsilaikyti negalėsianti. Jie sako: jei
4 Lietuvos gubernijos, prie tokios žė-
mos ukio kultūros, galėjo Rusų išdui
sumokėti kas metai 46 milijonus mo-
keščių, jei iš tų pinigų vos tikrai 1/3, o
gal ir mažiau, suvartota buvo įsteigų
išlaikimui Lietuvoje, tai kodėl gi
Lietuva negalėtų pati tvarkytis, pati
iš savo turtų misti. Dabar jau ir tie,
kurie iki šiolai nedrįsdavo reikalauti
nepriklausomos Lietuvos, buk tik del-
to, kad nežinodavo balso pačios
Lietuvos, turi aiškiai prisidėti prie šio
reikalavimo, nes tas žodis visų srovių
ir visų partijų tartas širdyje Lietuvos
ir pakartotos Stokholmo konferencijos.
Jo gali nepaklausyti tik tie, kurie
eina aiškiai prieš savo Tėvinės troški-
mus ir prieš josios reikalus, kuriems
nerūpi Lietuvos ateitis. Žemiau deda-
me šios konferencijos nutarimus.

Antrosios Lietuvių Konferencijos Stokholme REZOLIUCIJOS.

I.

Antroji lietuvių Konferencija Stok-
holme išklause pranešimo apie Di-
džiosios Lietuvos dalykus ir apie Lie-
tuvų Konferenciją, rugsėjo 18—22 d.
1917 m. Vilniuje įvykusią, kurioje da-
lyvavo 220 atstovų, rinktų Vilniaus,
Kauno, Suvalkų gubernijose ir šiaurėje
Gardino gub., susipažino su Rusijoje
ir Amerikoje gyvenančių lietuvių žy-
giais del Lietuvos laisvės ir vienu bal-
su visų konferencijoje dalyvaujančių
atstovų nusprendė:

1. Pasiremami rezoliucija, vienu
balsu sudaryta minėtojoje Lietuvių Kon-
ferencijoje Vilniuje (rugs. 18—22 d.
1917 m.), visa širdimi pritariame ir vi-
somis pajėgomis remiame, kad:

„Liuosam Lietuvos plėtojimosi rei-
kalinga yra sudaryti iš jos nepriklau-
soma, demokratiškai sutvarkyta valsty-
bė etnografinėmis ribomis su būtinai
reikalingomis ekonominiam gyvenimui
korektivomis. Lietuvos tautinėms ma-

žumoms turi būti patikrintos tinkamos
jų kultūros reikalams sąlygos. Galuti-
nai nustatyti nepriklausomos Lietuvos
pagrindams ir jos santykiams su kaimy-
nėmis valstybėmis turi būti sušauktas
steigiamasis Lietuvos Seimas Vilniuje,
demokratiniu būdu visų jos gyventojų
išrinktas“.

2. Pranešame pasaulio valstybėms,
kad ir istorinė Lietuvos praeitis, ir de-
mokratinis pasaulio vystimasis teikia
Lietuvių Tautai neatimtiną teisę suda-
ryti iš naujo suverenę Lietuvos val-
stybę.

3. Pasiremami tuo, kad a) minėtoji
Lietuvių Konferencija Vilniuje (rugsėjo
18—22 d. 1917 m.) pareikalavo Lietu-
vos nepriklausomybės; b) kad dar an-
ksčiau Rusijoje tebegyvenančių lietuvių
seimas, gegužio m. 27 d.—birželio 3 d.
1917 m. Petrograde buvęs, kuriame
dalyvavo 320 atstovų, rinktų visuotinu,
lygiu, slaptu ir tiesiu balsavimu tokios
pat nepriklausomybės Lietuvos reikala-
vo; c) kad ir didžiama lietuvių Jungti-
nės Šiaurės Amerikos Valstybės gy-
venančių per savo seimus ir memoran-
dumais Lietuvos nepriklausomybės rei-
kalavo; d) kad kariaujančios valstybės
skelbia tautų paluiosavimo principą, —
pareiškiam pasaulio valstybėms šią
Lietuvių Tautos sutartinai reikiamą
valią, jog jau metas atnaujinti Lietuvos
valstybę ir primename kariaujančioms
valstybėms, jog jau metas proklamuoti
(pagarsinti. Red.) Lietuvos nepriklau-
somybę.

4. Pareiškiam pasaulio valstybėms,
jog galutina nepriklausomos Lietuvos
valstybės sankcija ir jos įveždinimas į
pasaulio valstybių tarpą suverenėmis
tarptautinėmis teisėmis tepriklauso Tarp-
tautiniam Taikos Kongresui, kuriame
turi dalyvauti ir lietuvių tautos at-
stovai.

5) Remiame Lietuvos Tarybą, mi-
nėtos Konferencijos Vilniuje rugs. 18—22
d. 1917 m. išrinktą, kiek jinais reikš
ir vykins sutartinai lietuvių tautos reiki-
amą valią — atnaujinti Lietuvos valsty-
bę — ir kiek jinais budriai sergės ne-
priklausomos Lietuvos idėją ir gins ją
nuo kaimyninių valstybių ir tautų pa-
sikesinimo.

II.

Antroji lietuvių Konferencija Stok-
holme tvirtai pasitiki, kad šiandien,
kada Didžioji Lietuva visų srovių su-
tarimu aiškiai savo žodį tarė ir pasta-
tė vienintelį tikslą — Lietuvos valsty-
bės atnaujinimą nepriklausomybės pa-
grindais—nebegali jau būti vietos tiems
kivirčams, kurie ligi šiol stabdė Rusi-
joje ir Amerikoje gyvenančių lietuvių
politinį darbą ir slopino jų bendrą po-
litinį balsą. Antroji Lietuvių Konferen-
cija Stokholme, atsiliepdama į Lietuvių
Konferenciją Vilniuje (rugs. 18—28 d.
1917 m.), tartąjį žodį Rusijos ir Ame-
rikos lietuviams, kuriuo žodžiu jie pra-
šomi daugiau persiimti tautos ir krašto
reikalais ir pamiršus vidujines varžyti-
nes ir rietenas, sutartinai stoti į eiles
kovotojų del nepriklausomos Lietuvos,
iš savo pusės kreipiasi į Rusijos ir Ame-
rikos lietuvius tuo pat žodžiu, einan-
čiu iš suskudusios Motinos Tėvynės
širdies ir ypač kviečia Rusijos lietuvius,
kad kuogreičiausia sudarytų Vyriausį
Lietuvių Komitetą, kuris reikštų bendrą
Rusijos lietuvių nuomonę, ir remti ne-

priklausomos Lietuvos idėją; taip pat kviečia Amerikos lietuvius, kad sudarytų vieną bendrą Amerikos Lietuvių Tarybą.

III.

Antroji Lietuvių Konferencija Stokholme išklaususi Amerikos, Šveicarijos ir Skandinavijos atstovų pranešimų ir pripažinusi didelę politinės akcijos užsienyje reikšmę, ypač dabar, artinantis Taikos Kongresui, lietuvius, sugebančius politikos darbą dirbti, kviečia važiuoti į Europos centrus ir prisidėti prie šitos organizuotos politikos akcijos; kitus gi — nešykštėti piniginių aukų.

IV.

Antroji Lietuvių Konferencija Stokholme, patyrusi iš Centralinio L. Dr. Komiteto n. del k. š. įgaliojimo prie Danijos Raudonojo Kryžiaus, kiek vargo kenčia mūsų nelaisviai svetimuose kraštuose, badaudami ir negalvodami; kiek galima būtų palengvinti padėjimas ir negalima to padaryti, visuomenei tuo dalyku nesirūpinant, nutarė:

Paraginti lietuvius Rusijoje ir Amerikoje, kad organizuotų lietuvių nelaisvių šelpimą: valgiu, plovimais ir pinigais ir viso to nesuinteresuotą kiekvienas skyrium nuo savęs, bet per Danijos Raudonojo Kryžiaus Lietuvių skyriaus vedėją, Jurgį Savickį (Crois Rouge Danoise; Copenhagen).

V.

Kadangi Lietuva turėjo Vilniuje savo Akademiją, įsteigtą jau 1579 m., o 1804 m. paverstą universitetu, kurį Rusijos carų vyriausybė 1832 m. del Lietuvos nutautinimo — surusavimo ir supravoslavimo — uždengė;

kadangi senasis režimas nė nebekeičio jo atidaryti, nors lietuviai daugelį sykių stengėsi tai padaryti, steigdami tam tikrų komitetų;

Kadangi po ilgų klabenimų net Valstybės Duma vienu balsu pripažino reikalingumą Lietuvoje augstosios mokyklos, o Lietuvių Konferencija Lausanoje 1916 m. tai pakartojo;

Kadangi lietuvių tauta turi pakankamai mokslo pajėgų, ką reiškia jau parengtas sąrašas tesinių imti medicinos, gamtos, matematikos, teisių, istorijos, filologijos, teologijos ir agronomijos fakultetų katedras, — Antroji Lietuvių Konferencija Stokholme nutarė:

1) kad Lietuvos Taryba Vilniuje imtųsi prašalinti kliūtis organizuoti universitetu Vilniuje ir tuoju imtųsi to darbo;

2) kad Augščiausioji Lietuvių Taryba Europoje jau dabar imtų lygtis su būsimaisiais profesoriais, privalančiais tuoju pradėti darbą, ligi tik stos tinkama valanda.

VI.

Antroji Lietuvių Konferencija Stokholme, gyvai jausdama visą neteisę, senosios Rusijos valdžios 1914 m. Mažajai Lietuvai padarytą, kad 10.000 jos gyventojų lietuvių per prievartą buvo įgilumą Rusijos išgabenta;

geizdami išsergėti juos nuo mirties ir bado ir pavojaus iš kylančios rusų kaimuose anarchijos;

remdamosi tūkstančiais pačių nelaisvių prašymais ir visokių žygių, Lietuvių Globos Draugijos ir atskirų lietuvių darbininkų pas rusų valdžią per visą karo laiką daromus;

pagaliau, pačiai dabartiniai Laikinajai Rusijos Vyriausybei pripažinus, jog vaikai, seniai ir moterys su niekuo nekariaujančios lietuvių tautos, niekam nieko nėra prasikaltę, o gyvendami pasienyje, tečiau daugiausia yra nuo karo nukentėję; jų namai sudegę ar apiplėšti, jaunuomenės iš jų daugiausia į karą paimta, šeimynos išsklaidytos, ūkis užleistas, — nutarė:

kad civiliniai Mažosios Lietuvos nelaisviai lietuvių tuoju būtų grąžinami atgal iš Rusijos, duodant jiems pirmenybę prieš kitus grąžinamus vokiečių pavaldinius.

VII.

Kadangi ir vokiečiai okupuodami visą Didžiąją Lietuvą taip pat pasielgė

su jos gyventojais lietuviais, daugybę jų padarydami civiliniais belaisviais ir išsigabendami į savo lagerius;

kadangi jie nėra kombatantai (kariaujantieji, Red.), tečiau gyvenimus yra pralaimėję ir šeimynos išsklaidę, — tai Antroji Lietuvių Konferencija nutarė:

kad civilinius lietuvius nelaisvius vokiečiai tuoju sugrąžintų į Didžiąją Lietuvą, į pirmąsias jų tėviškes.

VIII.

Antroji Lietuvių Konferencija Stokholme, patyrusi iš Vilniaus lenkų rašto, šių metų gegužės m. 25 d. įduotojo Vokietijos kancleriui;

1) jog Lietuvos lenkai-dvarininkai savu baidu, liaudies nesiklausdami, siekia Lietuvą priblokšti Lenkijai kaip tik tuo laiku, kada tikrieji Lietuvos šeimnininkai lietuvių demokratams sunkiai ir atkakliai dirba sudarydami nepriklausomą Lietuvą;

2) jog tame antidemokratiname lenkų darbe dalyvauja ir yra pasirašęs laikinasis Vilniaus vyskupijos Valdytojas prelatas Kazimieras Michalkievicz'ius, susitelkęs žinomus lietuvių priešus kunigus;

3) jog tokis politikos darbas be didžiausio nerimo ir neapykantos sėjimo nieko daugiau Bažnyčiai ir Tėvynei duoti negali, — nutarė:

1) jog kun. Michalkievicz'ius šiame politikos momente valdyti Vilniaus vyskupiją ypač netinka;

2) jog Vilniaus vyskupijos administravimo pareigos turi būti lietuviui pavestos.

Pirmininkas Martynas Yčas.

Sekretoriai: Stasys Šilingas.
Kun. Juozas Tumas.

Del pinigų, surinktų laike prezidento Vilsono paskirtos lietuvių dienos.

Jau metai suėjo, kaip Amerikos lietuviai surengė rinklevą. Istorija paprasta. Pasiginciję, pasirieję tarp savęs, suėjo dvi sriovės: Katalikai ir Tautininkai, įvieną organizaciją — Lietuvių Centro Komitetą Amerikoje. Kadanigi vienai ant kitų prim tos dienos visuomenės šūnis kurdavo ir vieni kiti buvo kvietę visuomene nepasitikėti, taigi krūvon susiję, nutarė savo kason pinigų nedėti, nes, girdi, pasitikėjimo nebūsią o nusprendė pasiūlyti, sulig rusų pavėzdžio, „Variagus“ pinigus atiduoti Amerikonių Raubonamjam kryžiui, pasiuntimui badaujančiai Lietuvai. Su visokiais kivirčiais, su didžiausiomis sunkenybėmis surinkta virš 200000 dolerių. Dar prieš aukų rinkimą socialistų partijų atstovams, delei mažos duotos jems atstovybės komitete, išėjus, imta įsuntinėti į Washingtoną visoki rašpa laikiai, kuriuose buvo negerojo šviesioje išstatomos lietuvių ne socialistinės organizacijos ir pats C. Komitetas. Po rinkliavos vėl iš kitos pusės imta ardyti C. K., pamatuojant tuomi, kad jis buvęs rinktas tik vienai dienai. Tikėtasi jį išardžius tautininkus priversia į eiti į jų (katalikų) sutvertą organizaciją Amerikos Lietuvių Tarydą. Katalikų sriovės atstovams išėjus, sudarytas C. Komitetas tikrai iš tautininkų. Viskas negera, kas nemano partijos padaryta! Tikiuos principu veikianti Amerikos Lietuvių, todėl nestebėtina, jei imta ardyti visokiais būdais C. K. darbas.

Bet mums dabar ne tas rūpi. Negera, kad mes pešames, bet dar blogiau, jei už mūsų pešines klančia tie, kurie pašelpo reikalingi. Tų peštinių vaisiai tokie: didžioji tų pinigų dalis tebeguli Raudonojo Kryžiaus kasoje. Kodėl? — pirmą dalį, sulig C. K. paskirstimo Lietuvon, išsiuntus Šveicarijon ir Rusijon („Globa“) — iškilo karas tarp vokiečių ir Amerikos. Amerika nebeleidžia siųsti pinigų į kariaujančius su ja Valstybes. Dabar turėtų jau siųsti mūsų tremtiniais šelpiti į Rusiją. Toks buvo Amerikos Lietuvių Centro komiteto sumanymas. Bet, kadangi mūsų komitetai visi buvo įskęsti Amerikos R. Kryžiui, tai jis pinigų nesiučia ir

daro visokius tyrinėjimus. Dar pavasary Amerikos Jungtinių valstijų pasiuntinys Rusijon Mr. Francis kvietė pas save per kelius kartus C. K. atstovus, tai M. Yčas, tai St. Šilingas, tai „Globos“ atstovė F. Bortkevičiene ir visokius užklausimus darė Galop d-rui J. Šliupui atvažiuavus, kartu jo ir M. Yčo vaikštinėta pas Ambasadorių M. Francis, tai vel pas Amerikos Raudonojo Kryžiaus misijos narius tuo pačiu reikalu. Ambasadorius, sunčia pas Raudonojo Kryžiaus misiją, o tie vel pas Ambasadorių. Ant galo pasiūsta telegramą Mr Francis, Washingtona su patarimu tuos pinigus pasiųsti Lietuvių Draugijai n. d. k. šelpiti. Bet laikas bėga, žmonės badauja, o pinigų nėra. Kodėl gi Amerikos lietuviai neišaiškina Raudonamjam Kryžiui, kad tie pinigai niekam kitam, kaip tik badaujantiems lietuviams rinkti ir, kad Raudonasis Kryžius privalo sulig nurodymu C. Komiteto tuos pinigus įduoti lietuviams. Gal permažai išaiškinta, jei Amerikonai nesuprantą tos paprastos taisyklės, jog pinigai netam lietuvių rinkti, kad juos Washingtone laikytų. Tuo tarpu Rusijos lietuvių padėjimas kas kart eina blogyn. Laukiama dar didesnio vargo. Užtai šiuomi kreipiamės prie Amerikos C. Komiteto su prašimu, klebenti Washingtone, judint, kur ir kas reikia, kad tie pinigai būtų prisiųsti. M. M.

Didžioji suirutė Rusijoje.

Gale praėjusio mėnesio Petrapijly socialistų-bolševikų partijos vadai, su kariuomenės pagalba užgrobė valdžią. Visus ministerius sukišo kalėjiman, kur sėdėjo senosios valdžios tarnai: Maklakovas, Protopopovas ir kiti. Nepasigailėta ir ministerių-socijalistų. Kerenskis pabėgo į frontą ir vedinas kazokų kariuomene,ėjo Petrapijlio malšinti. Buvo didelių mušių. Kazokai, raudonosios gvardijos ir Petrapijlio kareivijos pergalėti pasidavė bolševikams. Kerenskis pabėgo nežinia kur. Leninas užėmė jo vietą. Antras bolševikų vadas Bronšteinas paskirtas užsienio reikalų ministru. Kitų ministerių vietas užėmė irgi bolševikai. Tečiau visų ministerijų valdininkai atsiskė klausyti bolševikų, ir todėl visos valstijos aparatas sustojo veikęs.

Bet bolševikai, pasivadinę save „narodnye komisary“, leidžia dekrėtus įvairaus turinio. Minėtinas dekrėtas apie taiką. Bronšteinas (Trocki) pranešė visų valstybių pasiuntiniams, kad jų įsakymu generolui Duchoninui tuoju nusiųsti atstovus prie vokiečių su pasiūlymu taiką padaryti. Visi Rusijos sąjungininkai subruzdą ir grasina suvisu Rusijos nebeginti, jeigu bus su vokiečiais skyrium taika padaryta.

Duchoninas atsiskė Lenino įsakymu pildyti. Leninas paliausavo jį nuo vyriausiojo karo vado pareigų pildymo ir paskyrė praporščiką Krylenkų jo vietoje.

Laikė perversmės Petrapijly buvo kraujo praliejimas. Sušaudyti iš armotų žiemos rūmai, kur buvo susirinkę ministeriai. Bet didžiausias kraujo praliejimas buvo Maskvoje. Gatvėse, Kremlyje buvo smarkus šaudymai tarp bolševikų kariuomenės ir junkerių. Į Maskvą ir už miesto (Vorobjovy goryšaudita per 5 dienas iš armotų. Apdau) žyta daug namų, daug bažnyčių apšaudyta. Daug krito kariuomenės iš abiejų pusių, bet dar daugiau pašalinių žmonių. Kiek jų žuvo — nėra tikrų žinių, bet priskaitoma tūkstančiai. Bolševikai apgalėjo. Viso to sumišimo vaisiai Maskvoje — bankos neveikia, maisto stoka, ir gresia badas.

Panašių atsitikimų buvo ir yra visoje Rusijoje.

Petrapijly valdžios nepripažįsta frontas ir išsirinkęs ministeriją su V. Černovu priešakų.

Laukiama didelių sumišimų. Karas su vokiečiais ant fronto pasibaigė, o po visą Rusiją naujas karas prasidėjo. Valstybė suiro. Atsiskyrė nuo Rusijos Suomija, Kaukazas ir Ukraina.

Rusų pinigai nukrito: užsieny už vieną rublį beduoda tikrai 3—4 kapeikas.

Gelžkeliai kasdieną irsta. Armija pritrūko maisto.

Tokiose aplinkybėse renkami atstovai į steigiamąjį susirinkimą, kuris turės nustatyti visos valstybės tvarką. Ar įstengs sutvarkyti? M. M.

ŽINIOS.

Voronežan persikėlė L. Dr. Centro Komitetas su visomis savo įstaigomis. Petrograde pasiliko Juridinis biuras, Registracijos biuras ir keli bendradarbiai sąmatoms Valdžios įstaigose ginti. Technikų sekcija del stokos lešų likviduota. Kultūros bei švietimo sekcija Voronežan atkelta ir visai kitais pamatais organizuota, pvz., sekcijos vedėjo vieta panaikinta, darbas visos sekcijos tvarkomas. Pirmininku išrinktas Jonas Yčas; nariai: J. Jablonskis, kun. P. Jakubėnas, J. Murka ir J. Vokietaitis. Sekcija leidžia mokykloms ir abelnei švietimo reikalams knygas, svarsto mokyklų ir mokytojų reikalus ir globoja Mokytojų Institutą, nuo rudens Voroneže atidarytą. Nuo 1 lapkričio, Sekcijos žinybon perėjo ir Lietuvių spaustuvė sulig nutarimo C. K.

Agronomijos Sekcija taip pat yra Voroneže atsikėlusi. Ji rūpinasi ūkio reikalams medžiagą rinkti, žemės klausimus aiškinti. Sios sekcijos paruoštas, be kito ko, labai gražus rinkinys žinių apie Lietuvos ūkį prieš karą, kaip jis išrodė rusų statistikos šviesioje. Įsteigti kontrol-asistentų kursai. Netrukus žada mokslo pradėti. Sekcijos vedėjas P. Variakojis. Sios sekcijos inicijativa sudaryta (P. Variakojos ir V. Petrulio) Žemės reikalų Sąjunga, kuri telkia aplink save mūsų agronomus ir šiaip jau ūkio žinovus būsimosios žemės reformoms Lietuvoje pagaminti.

Kun. J. Tumas iš Stokholmo konferencijos nebegrižo atgal. Girdėjome, kad rengiasi važiuoti Lietuvon.

D-ras Jonas Šliupas, kuris šią vasarą lankė Rusijos lietuvius, išvažiavo Skandinavijon ir laikinai apsigyveno Stokholme. Jis atstovauja Amerikos Tautininkus ir kelia Europoje Lietuvos reikalus.

2-os gimnazijos salėje spalio 28 d. buvo Martyno Yčo paskaita apie Lietuvos politikos stovį ir apie Lietuvos vargus. Paskaitą suruošė Voronežo Pažangos partijos kuopa.

Spalio 2—7 d. buvo Lietuvių Draugijos n. d. k. š. Centro Komiteto posėdis. Svarstyta finansų ir tvarkos klausimai. Konstatuota pinigų stoka. Iš Petrogrado nieko nesučiama. Kol valdžia susitvarkys, visos Draugijos įstaigos sunkiai galės verstis.

Lapkričio 9 d. C. K. bute buvo, P. Variakojui pirmininkaujant, Žemės Reikalų Sąjungos narių-inicijatorių susirinkimas. Išklausa A. Rimkos referatas „Prie žemės klausimo Lietuvoje“. Išrinkta organizacinė komisija steigiamajam sąjungos susirinkimui sukviesti ir būsimosios sąjungos reikalais rūpintis iš adv. P. Leono, agr. P. Variakojos, V. Petrulio, Banevičiaus ir Vaiciechausko.

2-sios Voronežo gimnazijos direktoriaus Jono Yčo suorganizuotas jau nuo spalio mėn. 1 d. veikia; nuo spalio mėn. 15 d. del stokos vietų nebeprisiimami klausytojai; iš viso Institute 47 klausytojai; pamokos vakarais nuo 7 iki 10 val. darbo dienomis; sekmadieniais irgi dirbama — rytais 4 pamokos metodikos ir lietuvių kalbos, o po piet praktikos darbai iš gamtos mokslų. Lektoriai iš rusų pedagogų tarpo: Voronežo Mokytojų Instituto direktorius A. K. Dimitrius (psichologija ir didaktika), Vo-

ronėžo liaudies mokyklų direktorius N. Ž. Vinogradov (visuotinė istorija), žinomas Voroneže gamtininkas Ch. P. Glenti (gamtos mokslai) ir aukštesnės liaudies mokyklos inspektorius J. L. Kalugin (metodikos); iš lietuvių pedagogų Institute darbuojasi J. Jablonskis ir J. Balčikonis—lietuvių kalba, M. Sikšnys (matematika), dek. kun. J. Jasienskis (teologija), K. Šepetienė (Berlitzo metoda) ir J. Yčas (nereguliarai—logika ir istorija). Apart to, rytais darbo dienomis mokytojai-kursininkai lankosi l-oje liaudies aukštesniojo mokykloje, o po Kalėdų—mažesnės gimnazijos klasėse laike pamokų, kad susipažintų su vidurinės mokyklos tvarka ir metodais. Institute jau buvo daromos (nuo lapkričio) 1—15 iš mokinių dalykų repetitijos; anot lektorių, rezultatai geri. Apgailėtina, kad senojo režimo (Rusijos tvarkos) sąlygos neleido keliais metais anksčiau atidaryti tokią institutą: jau dabar turėtume būti mokytojų, pilnai priręgtų aukštesniai mokyklos tipui; dabar gi, jei karas ištiktų šią žiemą pasibaigtų, Instituto klausytojams teks, visų 3 kursų nepabaigus, stoti uoliai į darbą tautos švietimui. Liaudis tokių mokyklų reikalauja, o mokytojų bus stoka, nes iki šiol buvusios Lietuvoje mokyklos evakuotos ir jau Rusijos gilumoje pasiliks. Per tai sustatytas taip Instituto kursas, kad ir po metų, reikalui ištikus, klausytojai būtų priręgti į praktikos darbą stoti.

Partijų Konferencija. Lapkričio 15 d. prasidėjo partijų pasitarimai del Vyriausiojo Lietuvių Komiteto sudarymo. Tikimasi tokių komitetą įsteigti, į kurių įeityrū pritaipytū bent mūsų partijos didžiūma. Pasitarimą sušaukė sulig Karininkų Sąjungos sumanymo d-ras K. Grinius, J. Jablonskis ir Pr. Mašiotas.

L. karininkų susivajėvimas Berdichove. Lapkričio 6-9 d. Berdichove buvo lietuvių karininkų suvajėvimas Sukvietė Lituvij atskiro batalijono Komitetas. Dalyvavo 60 delegatų, Elisonui pirmininkaujant. Tartasi del Vyriausiojo Tautos komiteto sudarymo, del Lietuvių kariuomenės tverimo ir busimosios Lietuvos Valstybės kurimo.

Prįjmta sekanti rezoliucija: „Lituva ir Lietuvių tauta sulaukė laikų. Rišamas jos ateities likimas. Manome, kad lietuviai tikrai tuomet gali savo Tautai laimingą ir šviesią ateitį laimėti, kuomet šiam žvgyje eis visi vienybėje ir sutartinai. Todėl reikalaujame

1. Kad visos lietuvių partijos mestų savo rietenas ir barnius.

2. ir pasiremę koalicijos principu sudarytų kuoplačiausią lietuvių, Rusuose begyvenančių, visuomenės organizaciją Vyriausiąjį Lietuvių Komitetą.

3. Z. K. S. C. K. pavedame, aplenkiant visas kliutis ir jų nepaisant, visomis pajėgomis rupintis kuogreičiausiu Vyriausiojo Komiteto įsteigimu. Beto išrinktas nuolotinis ir komisaro patvirtintas Komitas iš 7 žmonių.

Svetur.

Mūsų belaisvių reikalais. Konferencijai pasibaigus karo belaisvių reikalais Martynas Yčas atsilankė pas Švedų Raudonojo Kryžiaus pirmininką, karaliaus brolių Prinčą Karlą, kuris buvo prašomas užsistoti už mūsų belaisvių vokiečiuose ir pareikalauti iš jų, kad visi iš Lietuvos išgabtenti žmonės būtų atgal sugražinti į savo tėviškę. Kadangi tarptautines konferencijas buvo Kopenhagoje tuo laiku nutarta, kad vokiečių dalis belaisvių bus ant rusų belaisvių išmainyta, tai atstovo buvo prašoma, kad pirmojon eilen Raudonasis kryžius pasirūpintų prūsų lietuvių iš Rusijos išgabtenti. Prinčas Karlas pasižadėjo lietuviams padėti. Priė progos jis buvo plačiai painformuotas apie Lietuvą ir busimosios Lietuvių valstybės atstatymą.

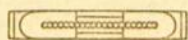
Švedų socialistų vadas apie Lietuvos nepriklausomybę. Pas žinomąjį socialistų vadą, naujai paskirtą švedų finansų ministrį p. Brantingą, buvo atsilankęs Martynas Yčas. Kalbėtasi del Lietuvos ateities. Painformavus jį apie mūsų troškimus neprigulmingos Lietuvos susi-

laukti jis pasakė: Mes stosime už laisvą tautų apsisprindimą, taigi jūsų troškimas nepriklausomai būti visuomet sutiks mumyse karštą užuojautą ir morale pasipirti. Mes džiaugsimės išvydę naują laisvą kaimyną. Paskui apkalbėta busimasis Lietuvos ekonominis ir politinis stovis ir ir santikiai su švedais.

Švedų-lietuvių draugija. Konferencijai pasibaigus buvo platus pasikalbėjimas su švedais. Lietuvių-švedų komiteto posėdyje apkalbėta keli dienos klausimai. Paskui buvo bankėtas su prakalbomis. Kalbėjo Kn. Tumas. D-ras J. Šliupas Jg. Jurkunas, M. Yčas ir J. Aukštuolis iš Švedų pusės K. Lindhagen Dr. Söderberg, Dras Ohlson.

Prakalbos buvo labai širdingos ir paaiškėta daug bendro tarp dviejų tautų ypač praeityje ir ateityje. Čia pat privačiai susitarta sukviesti susirinkimui naujai draugijai įsteigti. Kitą dieną toks susirinkimas įvyko. Nutarta įkurti Švedų-Lietuvių draugiją susitarinimui ir pažinčiai Skandinavų, Lietuvių bei Suomų giminių. Išrinkta laikinoji valdyba. Pirmininku Stockholm miesto galva K. Lindhagenas vice-pirmininku Dras J. Šliupas sekretorium J. Aukštuolis.

K. Lindhagenas ir D-ras Šliupas pasižadėjo pavažinėti drauge po Švediją, Daniją ir Norvegiją su paskaitomis apie Lietuvą. Prie šios draugijos žadama kvieisti Latvius ir Suomius su Igauniais.

Korespondencijos.

ST. YMANDRA, Murmano gelžk. (Laplandijoje). Šis kraštas, stovintis už Baltosios jūros pas Ledinį vandenyną (Kolskos prusiausalis) guli didžiausieji neapgyventi plotai, per kuriuos tik šiame kare pradėjo tiesti naują gelžkeli, ant kurio atsirando ir mūsų lietuvių, kaip pabėgėlių taip ir kareivių. Pavašary atvažiavome ir mes, kurių mūsų rotoje esama 10 lietuvių ir visi nesiskirdami vienoje vietoje apsigyvenome dirbti pas gelžkeli. Kitų lietuvių apart mūsų mažai tesutinkama.

Lietuviškų laikraščių, nors kartais, kad ir ateina, bet atlikdami tolimą kelionę užtrunka, net iš Petrapilio apie tris savaites eina. Čia lietuviškas laikraštis ar knyga, didžiausioji paguoda.

Pokol kas dar čia blogo neesama ir bado nematyt. Šalis labai skurdi. Vienos balos, skurdžios girios, ežerai, dideli akmeniniai kalnai ir žemė. Kitur net visiškai žemės nėra, tik vien lyg rodos tyčia primesta įvairaus didumo akmenų, ant kurių auga samanų ir miškai; geros žemės neužtiksi.

Čia gyvenama samojėdų—laporių (laukinės tautelės) su vieninteliu savo turtu briedžiu. Mes apsigyvenome ant kranto labai didelio „Ymandros“ ežero, nuo kurio turi ir mūsų stotis pavadinimą. Pradžioje vasaros čia nakties neesama, o žiema—dienos.

Bočių Atmintojas.

I

Del susijėnojimo su Lituvą.

Pranešu visiems klaususiems per Švedų-Lietuvių komitetą apie pasilikusios Lietuvoje, kad jų visų prašymai atlikti ir kad klausiamie tuojau, kaip tik ateina laiškas. Atsakymai gi gana ilgai neateina del painių karo aplinkybių.

Iš vietų, kurios arti fronto, ateina tik trumpi pranešimai, kad jokių, žinių negalima esą iš ten atsiųsti. Kareivių gi laškai daugiausiai ateina komitetan be adresų. Cenzura iškerpa vardus ir jų pulkų numerius. Jų prašymų tokiu būdu komitetas atlikti negali. Rašant komitetui reikia rašyti kuo trumpiau, reikia aiškiai parodyti savo ir jėškomųjų žmonių adresai. Laiškus meldžiu susti šiuo adresu:

Svensk-Litauiska Hjälpkommittén
Manskildanadsgatan 11. Stockholm.

II

Del pinigų siuntinėjimo Lituvon.

Švedų-Lietuvių komitetas siuncia į Lietuvą pinigus, pradedant nuo 10 rub. Pinigai persiunčiama tik vokiškomis markėmis Vilniun, Kaunan, Suvalkuosna ir Baltstogėn (Bielostokan); pinigai siunčiama tiesiai per „Stockholmo Enskilda Banką“, kuri turi savo skirus minėtuosiuose miestuose, tad į šiuos miestus pinigai nueina per 10-12 dienų; kitus Lietuvos miestus-miestelius pinigai siunčiama per Ispanų pasiuntinybę; eina apie 1-2 mėnesių. Siunčiami pinigai reikia siųsti paštu arba per bankas tuo pačiu adresu.

III

Galėdamas persiuntinėti visus laikraščius tiesiai į Vilnių, kur liko dauguma mūsų inteligentų, kur susitverė Lietuvos Taryba ir kur išeina „Lietuvos Aidas“, matidamas ten didžiausią knygų ir laikraščių stoką, meldžiu visas redakcijas siuntinėti man savo laikraščių po 3-4 ekzemplierius. Visus gautus laikraščius mielū noru kuograičiausiai persiųsiu Vilniun.

Ši pranešimą meldžiu ir kitų laikraščių atspauzdinti.

Jonas Aukštuolis.

Stockholmas 9-X-17.

Visiems skyriams ir įgaliotiniams.

Iš visur gauname laiškų ir telegramų su nurodymais į apverktiną padėjimą Draugijos istaigų ir pabėgėlių. Centro Komiteto kasa visai tuščia. Iš valdžios ne tik ką negauta nei kapeikos avanso IV bertainiui, bet kai kurios sąmatos Atskirosios Tarybos lig šiol neperžiūrėtos net už III ir II bertainius ir negauta už tą laiką pinigų. Išgauti pinigų greitu laiku nėra jokios vilties. Centro Komitetas, giliai apsvarstęs dalykų stovį, nutarė kreiptis į savo skyrius ir įgaliotinius, prašydamas jų tuojau, neatidėliojant, apsvarstyti visuotiniuose susirinkimuose apie likvidavimą dalimi vietos istaigų. Likviduojant reikia nustatyti tam tikras planas ir atsiųsti Centro Komitetui.

Visų skyrių ir įgaliotinių rajonų sunkus padėjimas Centrai yra žinomas. Jeigu Centras gautų iš kur nors pinigų, tuojau proporcionaliai išdalintų visiems skyriams ir įgaliotiniams.

Liet. Centro Komitetas.

Taip dalykams stovint, įgaliotinis Voroneže perspėja visą moksleiviją, kad ieškotų kitų šaltinių pramitimui.

Kun. J. Jasienskis.

Lietuvių Tautos Mėno fondas.

Petrapių būrelis žmonių (D-ro J. Šliupo Xypatijos Julės Yčienės, Martyno Yčo, kn. Juozo Tumo, Stasio Silingo, L. Šilingienės, Liudo Noreikos, Elenos Noreikienės, Silingų Laimos Daivos ir Danguolės, Pr. Griškos, M. Griškienės ir J. Januševičiaus) įsteigtas fondas, kurio tiesioginis tikslas pirkti dailininkų veikalus ir tuo būdu padėti jiems savo talentus plėsti. Karo metu mūsų dailininkai yra atsėdūrę labai sunkiose sąlygose. Išikinkę į kitus, ne dailės darbus, raštinėse arba kitose istaigose, dirba vien del duonos kąsnio, priversti visai apleisti dailės dalykus gaminti. Jems patiems iš to dvasios skurdas, o Lietuvai didelis nuostolis. Juk kiek jau pertą laiką būtų paveikslų arba skulptūrų pagaminta, kuriais gerėtusi visa Lietuva! Kad to toliau nebebūtų, ir sumanyta šio būrelio kvieisti visus tautes mūsų dailininkų talentus, remti šį sumanytą vienlaikinėmis aukomis, bet ypač branginama nuolatinės įnašos kas mėnuo. Tais pinigais bus apmokami dailininkai, kuriuos fondas kvies-

dirbti mūsų veikėjų portretus, biustus, visus jų geresnius veikalus ir padės pamatą mūsų Tautos dailės muziejui.

Jau pradžia padaryta. Voroneže apsigyvenusiam dailininkui p. A. Varnui užsakytas p. J. Jablonskio portretas. Toliau bus duoti panašūs darbai ir kitiems dailininkams.

Laikinais išrinktam izdininkui Kun. J. Tumui į užsienį išvažiavus, į jo vietą išrinktas p. J. Januševičius, C. K. izdininkas. Pinigus ir pasižadėjimus priima taip pat ir „Lietuvių Balso“ redakcija.

M. Šalčius.

Amerikos Lietuviuose.

I.

Žvilgsnis į mūsų išeivius „iš kitos pusės“. Išeivių reikšmė mums šiandien ir ateityje.

„Nėr blogumo be gerumo!“ — sako mūsų patarlė. Kiek mes čia ne taip seniai prisiskundėm del savo išeivių į Ameriką: mums jie darą ir ekonominę nuoskaudą—atimą geriausius darbininkus ir tuo trukdą šalies pažangą ir pramonės kilimą; kenkia ir tautai: greit pasimirštą esą lietuviai, tvirkstą, užsikrečią pavojingomis idėjomis... Visa tai gal ir buvo teisinga prieš karą ir žiūrint į ateivius iš tolo, iš Europos, bet šiandien, ir iš arti išžiūrėjus į mūsų ateivius, pažinus jų gyvenimą, jų mintis ir darbus — su tuo sutikti negalima.

Šiandien, apgalvojus gerai lietuvių padėjimą šio Europos karo metu, tarsi ir netuščiomis reikia daryti ir kitokis išvedimas: kaip senovės Graikai per savo išeivius ir naujokynus labiau praplėtė savo kultūrą ir išnešiojo ją po pasaulį, parnešė nemažą lobių ir išsveitimų šalių, turtindami ir gaivindami savo metropoliją, taip gal tą pačią rolę suvaidins Lietuvai ir lietuvių išeiviai Amerikoje.

Išžiūrėjus, kaip šiandien Amerikos lietuviai rupinasi palaikyti ir šelpti nukentėjusią Lietuvą, kaip kovoja už jos laisvę, kaip plečia lietuvių kultūrą ir tęsia ją, pradėtą Europoje, tolyn, rengiasi grįžti namo ir kurti pramonę Lietuvoje, kaip organizuojasi tiems tikslams — tai galima visai drąsiai tvirtinti, jog jie tą prakilnią rolę tikriausiai suvaidins.

Ligi nepradėjus kalbėti apie tuos lietuvių darbus Amerikoje, reikia kiek kritikingiau pažiūrėti į lietuviųėjimo priežastis, negu ligšiol buvo žiūrima. Ligšiol buvo žiūrima į bėgimą iš savo krašto, kaip į savo rušies „išdykimą“, nenorą „dirbti“, ieškoti kokios ten laimės užjūryje, pagaliau, nenorą tarnauti kariuomenėje; nuolat matyti skurdą ir neturtą gimtoje šalyje, ypatingai vargingesniai luomui: sodžiaus ir dvaro darbininkams. Visa tas taip, teisingai; tai, taip sakant,ėjimo priežasties kūnas, bet dvasia, tai, turbūt, buvo kas kita.

Išžiūrėjus, kuo čia pavirto tie mūsų „bernai ir kumečiai“—išeiviai iš Lietuvos, nenoromis turi daryti išvedimą, kad šie žmonės, palikę savo kraštą, ieškojo impulso-sujudinimo savo dvasiai, norėdami išvesti savo tautą iš sustingimo, įkvėpti jai, kad ir aplinkiniais keliais, naujus, pramoninio gyvenimo principus, sugrauti senąjį, atsilikusį natūralinį akio gyvenimą...

Gal buvo tas impulsas gyvas ir pačioje Lietuvoje paskutiniaisiais metais, bet jo apsiereikimui čia permaža progos buvo: negana, kad čia buvo politikinis ir ekonominis spaudimas ir varžymas, kad šalis neturėjo visų natūralinių resursų pradėti naujam gyvenimui, bet ir todėl, kad lietuviai savo didžiūmoje buvo baisiai palinkusi prie senovės, konservatizmo tauta, kas pamėgina gyventi kitaip, naujoviškai, kiti nepritaria, kliudo, pašiepia, pajukia... O Amerikoje kaip tik atbulai: ne tik tavęs niekas nespauzdžia, nevaržo, bet kitų žmonių, visų tautų susirinkimai, draugijos, pramonė verčia ir tave tokiu būtu, duoda puikiausių pavyzdžių, kaip pradėti darbas, šalis turi visus natū-

ralinius resursus, reikalingus pramonės gyvenimui, ir žmonės taip nepriklausomai nuo vienas kito gyvena, jog negali kliudyti kokio nors naujo darbo, kad ir norėtų. Ta priežastis, turbut, instinktingai lietuvius po vienas kito patraukė į Ameriką, kad toje tikriausios demokratybės, didžiausios asmeninės laisvės, milžiniškos industrijos ir komercijos šalyje pramokytų naujo gyvenimo ir paskui toje pačioje arba antroje ar trečioje, išsiauklėjusioje naujais principais, pajaunėjusioje kartoje sugrįžtų į savo senąją šalį anopus vandenyno ir ten ant senovės griuvėsių įkurtų naują, šviesesnį gyvenimą!

Apsipažinus arčiau su Amerikos lietuviais, galima pilnai pradėti tikėti, kaip jie patys į tą savo misiją tiki.

KONTROL ASISTENTŲ KURSAI VORONEŽE.

Agronomijos Skyrius prie Centro Komiteto Lietuvių Draugijos nuk. del karo šelpti rengia kontrol-asistentų kursus.

Tikslas — suteikti kursų klausytojams teorijos ir praktikos žinių iš pienininkystės ir abelnai ukinininkavimo srities.

Kursuose išguldomi šie dalykai: 1) bendra gyvulninkystė, 2) bendra žemdirbystė, 3) žemžinytė, 4) apie pievas ir žolių sėjimą, 5) apie trąšas, 6) laukų ūkio ekonomija, 7) kooperacija, 8) specialė gyvulninkystė, 9) specialė žemdirbystė, 10) pienininkystė ir 11) kontrolės dalykai.

Teorijos kursas tęsis 4 mėnesius. Kursų reikalais reikia kreiptis nuo 9 iki 3 val. šiuo adresu:

Troickaja Sloboda, Žano namas. Agronomijos Skyriui prie. L. Dr. Centro Komiteto.

Mokestis už kursų lankimą nustatytas galutinai: 15 rub. Prie prašymo turi būti pridėta bent pusė to mokesčio (ne mažiau 7 rub. 50 kap.)

Užsiėmimai kursuose (vakarais nuo 7 val. iki 10) prasidės š.m. Lapkričio 20 d. Antroje Vyrų Gimnazijoje: Bolšaja Dvoriankaja № 32. Norinčiųjų stoti kursuose prašoma pasiskubinti su prašymais.

Agronomijos Skyrius.

Mūsų knygos.

Lietuvių Dainų ir Giesminių gaidos. Lietuvos šiaurės rytuose surinko kun. A. Sabaliauskas, Nemunėlio Radviliškio klebonas. Helsinkai, 1916. Suomų Literatūros Draugijos spaustuvė. 234 p. in 4° su VI paveikslais: Kanklių, Skudučių, Ragų, Švilpos, Ratų darželių, papieštai A. Varno ir S. Angervo's. Melodies des chansons populaires lithuanienes. Su lietuviška ir prancūziška prakalba ir visų dainų užrašų vertimų į prancūzišką ir dainininkų sąrašą.

Turinys. Prakalba. I. Dainų gaidos. 2/4, 3/4, 3/8, 6/8 ir 6/4, 5/8 ir 5/4, 7/8 ritmo; mišras ritmas. Minorinės. Ripavimai. Lopšinė. Raliavimai. Ridiavimas. Supuoklių. II. Giesmių gaidos. Dviese giedamos, tryse, keturiuose. III. Instrumentų gaidos. Kanulių, Skudučių, Rago, Vamzdžio, Švilpos, Skripkos, Armonikos. Priedas. IV. Dainų ir giesmių žodžiai. I. Darbo, pokylių, papročių ir įvairių padėjimų giedojimai. 1. Prie darbo. A. Giesmės. a. Dviejų giedamos. b. Trijų. B. Dainos. 2. Vaikų, piemenų ir šiaip įvairūs lojimai. a. Piemenų raliavimai. b. Vaikų, piemenų giedojimai iš šiaip jau užtilojimai. Žaislai ir šokiai. Kūpolių. Prie gerimo, Kariškos. Vestuvių. II. Meilės, rūpesčio, skausmo ir kiti lyriškai giedojimai. Apie meilę. Lyriški pasakojimai ir šiaip jau lyriškai giedojimai. Rūpesčio. Našlaičių. Ripavimai. III. Pasakojimai, pamokymai, juokai, gamtos balsų pamėgdžiojimai. IV. Prie instrumentų vartojamos dainelės.

Tekstai užrašyti tarmiškai.

Mokslo knyga. Veltui tečiau manytume, jog ji tėra skiriama kokiems specialistams: tautinės muzikos tyrėjams, kalbininkams. Ak, ji miela maloni kiekvienam lietuviui audringais išklaidimo laikais pasiskaityti ir savo kalbėlę praturtinti, kaip mūsų brolių ramintasi ir kokia šakota dailė tvirta. Tautos rinkiniai turėtų gulėti ant kiekvieno mūsų šviesuolių stalo, idant juos kartvarčiais atsivoždamas, šiuo ir tuo, o visas radęs ką naują, gaivintų smulkejančią ar benkartėjančią savo dvasią. Pažaidžių, pažaidžių visokiomis internacionalėmis ir klasinėmis neapykantomis, kaip gi miela kuriam laikui nugrimsti... ka, pavadinkite kad ir tautinių čiūčiulių-miegelių, lyg apsisblausimu tautadaile... Tyčiai išrašiau visa turinį, kad žinotumėt, kokių čia turtų nėsama.

Kun. J. Tamas.

Laiškas Redakcijai.

Gerbiamoji Redakcija!

Prašome neatsakyti padėti Tamstų laikraštį žemiau einanti iš Vokiečių nelaisvės Jono Dailidės laiška.

Celle-Schloss i. Han.
20—VIII—17.

Gerbiamasis pirmininke!

Reiškiu dėkingumą už siuntinius, kuriuos teikiatės mums laiks nuo laiko atsiųsti... Mes turime laikuriais žvilgsniais ir gerų atmainų. Dekanas Jaru laitis sugrįžo į tėvynę, o į jo vietą išvažiavo¹⁾ kun. Šimkūnas. Po to pranešta kun. Liagiui, kun. Tomui ir kun. Šarkai, kad jie greitai laiku išvažiuos namo. Mes gi likusieji sėdim ir laizomės žiūrėdami į tuos, kurie šypsodamiesi važiuoja į laimę.

Su augšta pagarba
Tamstų Jonas.

Centralinis „Lituanijos“
Komitetas.

¹⁾ Kun. dek. Jarulaitis paskutiniu laiku buvo Osnabrück'e, kur yra taip pat aliforjė Ruseckas ir afic. Mackevičius. A. Steponaitis.

Redakcijos Kolektivas:

Dek. J. Jasenskis,
Martynas Yčas,
Konstantinas Šakenis.
Juozas Vokiečiai.

Skelbimai.

Kar. ANTANAS BAKANUCKAS Kauno gub., Šiaulių aps. Mikinų kaim. ieškau giminių ir pažįstamų atsiliepkite adresu:
D. Armija 2 Bat. 7 Sibirsk. Mart. Artil. Diviziono A. Bakanovskomu
Amerikos laikraš. prašau atspaudinti.
292.—1.

MOTINOS ieško savo vaikų: JUOZO GRABAUSKIO ir KONSTANTINO NAVICKIO, abiem po 10 metų, pabėgusių iš Smolensko, kas žino, kur je yra, prašau pranešti Smolensko Komitetui,
Pокровская ул. №18 д. Петровской
293.—3.

VINCAS PLAUSINIS iš Londono ieško savo tėvo Antano, motinos Uršulės, brolių Antano ir Pranciškaus, sesers Marcelės Surbudžių kaimo, Naumieščio aps. Suvalkų gub., Zyblų vals. Lukšių par. Adresas, Vincas Plausinis, №51. Fanshow Street: Hohton, N. London, England.
294.—2.

Kar. JONAS ZUBAVIČIUS ir JONAS ANDRĖKUS Kauno gub., Telšių aps. ieško brolių, giminių ir pažįstamų atsiliepkite adresu:
г. Тифлисъ Воронцовская ул №76—5 участка Ивану Зубовичу
295.—1.

JONAS SIPAVIČIUS iš Biržagalės, Rozolimo val., Kauno gub. ieškau giminių ir pažįstamų. Adresas:
Бюкъ-Ламбать, Тавр. г. Кестель заводъ И. Сиповичу
291.—6.

Benediktas Štaras iš Kražių m. Kauno gub. praneša savo adresą:
Д. армія 1. паркъ. Казанскаго парковаго артиллер. дивизион.
264.—2.

Justinas Šimkūnas Kauno gub., Zarų aps., Salakų par. Rakėnų kaimo, ieško pažįstamų ir giminių.
г. Ржевъ-Тверской г. Юстину Шимкунасу
263.—3.

STAPONAS VILKIS iš m. Šateikių, ieško sesers Petronėlės gyven. Amerikoje ir kitų giminių ir pažįstamų. LIUDVIKAS CEPOVIUS iš k. Traikienų ieško brolio Tadeušo ir pusurloio Juozapo Mosteikos gyven. Amer. ir kitų giminių. ir pažįstamų Kauno gub., Telšių aps. atsiliepkite adresu:
Д. армія 41 зап. пѣх. полкъ 9 рота.
262.—1.

KAREIVIS KLEOPAS GREIČIUS Kauno gub., Raseinių aps., Jurborko val., ieško kun. Jono Padlecko, giminių ir pažįstamų. atsiliepkite adresu:
Д. арм. 512 полевой Подвижной госпиталь Клеопасу Грейчусу.
Amerikos laikraš. prašau atspaudinti.
273.—2.

ŠUKIS IGNACAS Kauno gub., Sėduvo miesto ieškau motinos, giminių ir pažįstamų, o lyginai Amerikoje esančių broių: Jono ir Petro. Prašau atsiliepti šiuo adresu:
Д. армія 155 Кубанскаго пѣх. плка Лазаретъ
276.—3.

KAS ŽINO prašau pranešti, kur dabar gyvena mano Vyras LIUDVIKAS (Tadeušo sūns) MARKEVIČIUS Vilniaus gub., Trakų apskr., Zaslių valsč. (Seniau gyv. Bostone). Taip prašau atsiliepti sesers ANTONINOS, MARIJONOS ir brolio TADEUŠO. (Seniau gyv. Laurence). Adr.:
Rusija—Minskas Kolomenskaja 30 Lietuvių Komitetas. Uršulai Morkevičienei Amerikos laikraščiui prašau atspaudinti.
277.—1.

ANTONINA KERBEDAITĖ Kauno gub. Telšių aps. Moštaičių kaimo-ieskau giminių ir pažįstamų, prašau atsiliepti.
г. Экатаринодаръ, Гоголевская 90 литовскій Комитетъ.
278.—2.

ANDRIS VEIVERIS Suvalkų gub., Marjampolės aps. Maiučių kaimo ieškau tėvų, brolio Motėjus ir seserų ir brolio Prano gyvenančio AMERIKOJ, prašau atsiliepti.
г. Экатинодаръ Гоголевская 90, Литовскій Комитетъ
Amerikos laikraš. prašau atspaudinti.
279.—2.

JONAS DAUKŠA iš Triškių, Šiaulių apskr. ieškau savo tėvų, giminių ir pažįstamų. Atsiliepkite. Adresas:
50. Этапный Сибирскій баталіонъ солдату Ивану Даукша.
380.—3.

Kar. JPOLITAS KIZIS Kauno gub. Raguvos parap., Paščių kaimo ieškau Amerikoje gyven. Mykolo Savickio, A. Pečeliuno ir kitų pažįstamų.
Д. Армія 31 пѣх. Дивизиі перевязочный отрядъ.
Amerikos laikraš. prašau atspaudinti.
281.—1.

Kar. IGNACO Katelos adresas:
Д. Армія 31 Дивизиі, Дивизионный обозъ.
282.—1.

Kar. JUOZAPAS ADOMAITIS iš Majorato Jurburko, Raseinių aps., Kauno gub. prašo atsišaukti giminių ir pažįstamų, adresas:
Д. Армія 133 Парков. Арт. дивизионъ. 1 паркъ Іосифу Адомайтису.
Amerikos laikraš. prašau atspaudinti.
283.—1.

JUOZAS ŽVINGYLA Suvalkų red., Marjampolės apskr., Savaravo val., Petravinės kaimo ieškau savo giminių ir pažįstamų, prašau atsiliepti adresu:
г. Орель, Введенская 14, Литовскій Комитетъ.
284.—1.

ONA SUŠKAITĖ Kauno gub., Panevžio apskr., Krinčino par. Žviegių kaimo ieško tėvėlių, giminių ir pažįstamų atsiliepkite
г. Москва, Марына роша, Шереметовская рл. за Линію 4 проѣзда д. №38 кв3 Я. Юшко
285.—5.1

Reikalinga mokytoja į pradinę mokyklą. Reikalingas Vargoninkas. Kreiptis į Kun. Trukaną.
ст. Брославъ Ковенск. гм. Опса с. Далекіе
305.—1.

Mokitojas Leonas Lastauskas. ieško mokytojaus vietos valdžios arba lietuvių liaudies mokykloje. Reikalaujantį melderį pranešti šiuomi adresu:
Москва, Б. Алексѣевская ул, №6, учителю Льву Ластовскому.
274.—2.

Šarogrodo vaistinėje reikalinga mokinė arba mokinys su mažai praktika arda be praktikos. Kreiptis
Шаргородъ Подольской губ. аптека
275.—2.

PETRAS KICEINA Kauno gub., Zarasų apskr., Skapiškio par. ieškau tėvo Juozo Kiceinos, motinos Anastazijos, seserų Marijonos ir Onos, giminių ir pažįstamų. Prašau atsiliepti. Adresas:
Почт. отд. Илга, Витебской губ., Себежск. уѣз., контора 2-го уч., линіи Псков-Полоцъ
Amerikos laikraš. prašau atspaudinti.
252.—18

Kar. STANISLOVAS VERSECKIS Vilniaus gub. Trakų aps., Valkinų valsč., Kušių sodž. ieško brolio Vincento ir pažįstamų. Adresas:
г. Череповецъ, Новгородск. губ., Феодосев, ул литовск. ком. Версецкому.
260.—2

KAZIMERAS ROMANUSKIS Kauno gub. Zarasų apskr. ieško Švogerio Andrejaus Cekanauskio, gyvenančio Amerikoje. Prašau atsiliepti. Adresas:
г. Череповецъ, Новгородск. губ., Феодосевская, уголь Источенской д. Тихомирова К. Романовскому.
261.—2

KAZIMIERAS STRAGIS ieško brolio kareivio JURGIO STRAGIO 173 запаса. батал. 10 роты и KLEMENSO MEŠKAUSKO 114 Новоторжскаго цолка 16 роты, atsiliepkite adresu:
г. Петропавловск, заводъ Зенкова Стратису.
272.—5.

JULIJONAS RAŠYMAS arba GERASIMAS Kauno g., Raseinių aps., Sidlavos m. ieško giminių ir pažįstamų, atsiliepkite adresu:
г. Одесса, Балковска 10 кв 25 Юлиану Герасиму.
271.—1.

TADEUŠAS KUNČIS Mažeikių m., Telšių aps., Kauno g. ir KAROLIS GINTENDORFAS Viekšnių m. Šiaulių aps., Kauno g. ieško giminių, draugų ir pažįstamų atsiliepkite adresu:
г. Самара Панская 96 кв, 5. Литовская швальня.
269.—5.

KAZIMERAS KUJAVA ieško savo žmonos Agatos Kujavienės su 7 vaikais ir švogerio Vincento; kas žino apie juos praneškite adresu:
г. Минскъ Безыменный пер д. Солковскаго №11 Казимиру омичу Куяво.
270.—1.

ROKAS KIUSAS iš Sutkunų dvaro Šiaulių aps., Kauno gub. ieško tėvų ir pažįstamų atsiliepkite adresu:
Д. Армія 11 Сибирск. Стрѣлк. Дивизиі 3 период. Конно-санитар. Транспортъ В. З. С
286.—4.

JUOZAPAS BALČIUS Kauno gub., Šiaulių aps., Padubisio val., Širvučių kaimo IEŠKAU savo brolio ANTANO VINCETO sūnaus, prašau kas žino apie jį, kur jis yra, pranešti, užką busiu labai dėkingas. Taip pat ieškau giminių ir pažįstamų atsiliepkite.
г. Минскъ Депо Л. Р. Ж. д. слесарю Осипу Викентьевичу Бальчису.
287.—2.

JOANS MAČIUNAS Radviliškio kaimo, Krokinavos parap., Panevžio apskr. Kauno gub., IEŠKAU savo žmonos Onos ir sūnaus Antano 6 metų.
Ново-Борисовъ Минск. г. В. З. Союзъ Лѣсопильный заводъ.
288.—1.

AGATA PALIULITĖ Kauno red., Panevžio apskr., Kiburų valsč. pastarame laike gyvenusi Rygoje. ieško giminių ir pažįstamų Adresas:
г. Смоленскъ Казанская гора д. №16 кв Браджюса.
289.—4.

Reikalingi: a) Choro vedejas; b. (prieguldos) vedeja; c.) mokytoja; d. (instuktoriai); e.) Salygos geros. Firmenybė muzikališkiems. Kreiptis
Рѣмница. Мельничная 3
Igaliotiniui K. Zubauskui.
290.—2.